

NADLEŚNICTWO JAROCIN: ILE PŁACIMY PODATKÓW?

Milion złotych do gmin, pół miliona na drogowy fundusz

Rocznie Lasy Państwowe odprowadzają do budżetu średnio ok. 2,3 mld zł podatków. Oprócz 2% od sprzedaży drewna (obecnie kwota ta przeznaczana jest na Fundusz Dróg Samorządowych) to także VAT, CIT, podatek od sprzedaży gruntów, podatek leśny, od nieruchomości i rolny. Część tych pieniędzy trafia do Skarbcza Państwa, część zasila samorządy.

ILE PŁACI PODATKÓW NADLEŚNICTWO JAROCIN?

Nadleśnictwo Jarocin zarządza ok. 23,4 tys. ha lasów. Nie wszystkie lasy stanowią własność Skarbu Państwa. Nasi leśnicy opiekują się ponadto powierzchnią 2,2 tys. ha lasów prywatnych. Podatki płacimy tylko od tych będących w naszym zarządzie. Tylko w ubiegłym roku do budżetów gmin, na terenie których znajdują się nasze zasoby, trafiło prawie

1 mln zł (954.602 zł) - z tytułu podatku leśnego, od nieruchomości i rolnego. Do kasy państwowej odprowadziliśmy około **4 mln zł** podatku VAT, a na Fundusz Dróg Samorządowych prawie **600 tys. zł**. Ponadto co roku oddajemy część zysku na Fundusz Leśny - w 2018 r. musieliśmy przeznaczyć na to ponad **9 mln zł**. Tymi środkami dysponuje Dyrektor Generalny LP. Ten fundusz przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań związanych z gospodarką leśną oraz na np. badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urzędzenia lasu, ochronę przyrody czy nabywanie gruntów przeznaczonych do zalesiania. Mogą więc one wrócić do naszego nadleśnictwa, ale w różnych wysokościach. W ubiegłym roku z Funduszu Leśnego otrzymaliśmy **7 mln 700 tys. zł**

a więc więcej oddaliśmy niż otrzymaliśmy.

Ponosimy też ogromne wydatki na działy bezpośrednio związane z gospodarką leśną. Pozostając przy ubiegłym roku - wydaliśmy wtedy: na nasienie i selekcję **1 mln 46 tys. zł**, na hodowlę lasu **4 mln 772 tys. zł**, na ochronę lasu **667 tys. zł**, na ochronę przeciwpożarową **166 tys. zł**, a na utrzymanie obiektów leśnych **1 mln 767 tys. zł**.

(red)

PODATKI NADLEŚNICTWA JAROCIN TRAFIAJĄ DO GMIN:

Jarocin, Jaraczewo, Kotlin, Żerków, Nowe Miasto nad Wartą, Miłosław, Krzykosy, Kołaczkowo, Koźmin Wlkp., Dominowo, Książ Wlkp., Zaniemyśl, Środa Wlkp.

ZOBOWIĄZANIA PODATKOWE NADLEŚNICTWA JAROCIN

	2017	2018	plan 2019
podatek leśny	695.623 zł	716.684 zł	698.634 zł
podatek od nieruchomości*	66.392 zł	235.379 zł	33.837 zł
podatek rolny	2.658 zł	2.539 zł	3.209 zł
Fundusz Dróg Samorządowych**	438.024 zł	592.889 zł	510.600 zł
RAZEM	1.202.697 zł	1.547.491 zł	1.246.280 zł

* różnica w kwotach między rokiem 2018 a pozostałymi wynika ze zmian podejścia tylko w tym jednym roku do sposobu naliczania podatków od gruntów znajdujących się pod liniami energetycznymi.
** FDS istnieje od jesieni 2018 r. Wcześniej była to obowiązkowa wpłata do budżetu państwa w wymiarze 2% wartości sprzedanego drewna

FUNDUSZ DRÓG SAMORZĄDOWYCH

Źródła finansowania Funduszu Dróg Samorządowych to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa. Z kasy Lasów Państwowych przez dwa lata (2019 i 2020) do Funduszu trafi **800 mln zł**. Wysokość środków Funduszu przeznaczonych na dofinansowanie zadań gminnych i powiatowych w **województwie wielkopolskim na rok 2019 r.** wynosi niebagatelną sumę prawie **400 mln zł** (376.993.570,91 zł). Aktualnie na naszym terenie z tego wsparcia korzysta **powiat jarociński** - otrzymał on prawie **6 mln zł** (5.690.131 zł) - co stanowi 80% wartości inwestycji, a więc maksymalną kwotę dofinansowania) na przebudowę drogi nr 4202 na odcinku Magnuszewice - Kotlin.

ILE LASY PAŃSTWOWE PŁACĄ PODATKÓW I INNE OBCIĄŻENIA NA RZECZ CEŁÓW PUBLICZNYCH

Janusz
Gogońkiewicz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Drodzy Czytelnicy!

Wbrew obiegowej opinii i nazwie sugerującej pewną genealogię, Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” chociaż zarządza mieniem Skarbu Państwa, nie obciąża jego budżetu. Organizacja LP opiera się na zasadzie samofinansowania. My nie korzystamy z pieniędzy podatników, więcej - również nimi jesteśmy. Sami musimy wypracować fundusze na wykonanie zadań, jakie na nas nakłada ustawa o lasach: m.in. prowadzenie zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz na wynagrodzenia dla pracowników.

Zasięg administracyjny Nadleśnictwa Jarocin obejmuje obszar 130 tys. ha. Cięży na nas odpowiedzialność za majątek wart prawie 1 mld zł. Znaczną część środków wygenerowanych poprzez gospodarowanie tym majątkiem nadleśnictwo oddaje do państwowej lub samorządowej kasy (zobacz tekst obok). Nie tylko Jarocin. W Polsce funkcjonuje 430 nadleśnictw.

Jesienią ubiegłego roku powołano Fundusz Dróg Samorządowych, w którym Lasy Państwowe mają swój udział. Wcześniej także oddawaliśmy do budżetu część pieniędzy wypracowanych ze sprzedaży drewna, jednak ich przeznaczenie nie było tak skonkretyzowane. Cieszy, że te środki trafiają na nasze lokalne podwórko, bo stan wielu dróg wciąż pozostawia jeszcze wiele do życzenia. A teraz, w wakacje, bezpieczeństwo ich użytkowników jest szczególnie ważne. Życzę więc wszystkim naszym czytelnikom podróży bez zakłóceń i udanego wypoczynku.

KALENDARIUM lipiec 2019

- 6 lipca** Światowy Dzień Pocałunku,
- 15 lipca** Dzień bez Telefonu Komórkowego,
- 23 lipca** Dzień Włóczykija - zapraszamy na wędrownki po szlakach leśnych,
- 25 lipca** Dzień Bezpiecznego Kierowcy (kierowco: noga z gazu!),
- 26 lipca** Święto ruchome: ostatni piątek lipca - Dzień Administratora.

AKTUALNOŚCI

OKL zaprasza na nowe wystawy

Od 6 czerwca można zwiedzać w kompleksie OKL w Gołuchowie nowe wystawy: fotograficzną prezentującą Parki Narodowe USA autorstwa Dawida Jasiaka oraz wystawę rzeźb Grażyny Szymały-Wołyńskiej pod tytułem „Jestem”. (OKL)

Las w obiektywach leśników

Ruszyła dziewiąta edycja konkursu fotograficznego pod patronatem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. W tym roku organizator - Centrum Informacyjne Lasów Państwowych - czeka na zdjęcia w trzech kategoriach tematycznych: „Leśne prace”, „Leśny krajobraz” oraz „Fauna i flora”. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody pieniężne. Prace należy przysłać do 23 września. Więcej informacji na stronach Centrum. (CILP)

III Turniej Nalewek Leśnych

W Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie po raz kolejny będzie można zaprezentować leśne rośliny w dawnych i współczesnych recepturach. Celem konkursu jest upowszechnianie wiedzy o produktach, tradycji produkcji nalewek z roślin leśnych, przepisach przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Zgłoszenia za pomocą formularzy zgłoszeniowych należy przysłać do dnia 30 czerwca. (OKL)

Lasy Państwowe budują mosty

Kolejne porozumienie o dofinansowaniu remontów mostów na obwodnicy bieszczadzkiej i na tzw. drodze karpackiej ze środków nadleśnictwa z terenu RDLP w Krośnie podpisano pod koniec ubiegłego miesiąca. Zgodnie z przyjętymi zobowiązaniami w 2019 r. wyremontowane zostanie osiem mostów. Trzy z nich na potoku Smolniczek dofinansuje Nadleśnictwo Lutowska kwotą 70 tys. zł. Kolejne trzy na trasie Jabłonki - Habkowce wesprze Nadleśnictwo Cisna kwotą 60 tys. zł., zaś remont dwóch mostów na drodze karpackiej między Wisłokiem Wielkim a Czstograbem będzie dotowany kwotą 120 tys. zł. przez Nadleśnictwo Komańcza. Zakończenie prac przewidziano w tym roku. (LP)

Bezpieczne wakacje, bezpieczny las

To hasło przewodnie leśników na dniach otwartych Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Poznaniu. W gorący wtorek 11 czerwca, pod namiotem w kształcie kleszcza, nie zabrakło solidnych, leśnych porad i bez troski zabawy! Podczas pikniku edukacyjnego można było zdobyć wiele przydatnych informacji o tym, jak radzić sobie z kleszczem, co zrobić, gdy ukąsa nas żmija albo omyłkowo spożyjemy trujący grzyb. (RDLP P-r)

Pszczela niedziela

Regionalna Dyrekcja LP w Poznaniu, Stary Browar oraz Miody Suszka serdecznie zapraszają na piknik edukacyjny Pszczela Niedziela w Starym Browarze. Całe wydarzenie będzie się odbywać na terenie specjalnie utworzonej pszczelej wioski, w której będzie można poznać tajniki zawodu pszczelarza, sprawdzić, jak pod mikroskopem wygląda pszczela czy nawet zakupić miód! Startujemy 30 czerwca o godz. 10.00. (RDLP P-r)

Żubry na nowym

Od połowy miesiąca została udostępniona nowa zagroda pokazowa żubrów w Puszczy Boreckiej. Obecnie znajduje się tam pięć żubrów. Pochodzą z kilku zagród oraz ośrodków hodowlanych, np. ze znanego nam Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie, dalej z ośrodka hodowlanego Żubrowisko w Puszczynie Jankowicach czy Ośrodka Hodowli Żubrów w Niepołomicach. Zagroda powstała w ramach projektu „Kompleksowa ochrona zabra przez Lasy Państwowe”, który rozpoczęto w 2017 r., w całości finansowany jest on ze środków Funduszu Leśnego. Lasy Państwowe przeznaczyły na ten cel ponad 40 mln zł. W tym roku otrzymano ok. 29 mln zł dofinansowania z Unii Europejskiej z programu „Infrastruktura i Środowisko” w ramach Funduszu Spójności. (LP)

Zestawił: **WoJak**

Czerwiec to czas wystawiania ocen i otrzymywania świadectw nauki (najlepiej tych z czerwonym paskiem na dokumencie), ale to również liczne imprezy z okazji Dnia Dziecka i odbywających się w ich towarzystwie zmagani imprez sportowych. W tym roku pogoda dopisała na całego, dlatego amatorów zdrowej formy spędzania wolnego czasu nie zabrakło. Była to znakomita okazja do promocji nie tylko Lasów Państwowych, ale i zagadnień związanych z ochroną środowiska i zdrowego trybu życia w zgodzie z naturą, m.in. wycieczek do lasu pieszo lub na jednoślędzie.

W czerwcu wsparliśmy wiele imprez sportowych, rodzinnych, również tych inicjowanych obchodami Dnia Dziecka m.in. w Racenowicach, Mikuszewie, Witaszycach, Orzechowie, Poznaniu i Jarocinie.

2 czerwca mieliśmy niewątpliwą przyjemność uczestniczyć w rowerowym zawrocie głowy, czyli VIII Rajdzie Fortuny. W upalną niedzielę kilkusetosobowa grupa rowerzystów w wieku od 3 miesięcy do 65+ wystartowała z miłosławskiego rynku. Pierwsza część trasy wiodła z Miłosława przez przeprawę promową na rzece Warcie w miejscowości Pogorzela do Śmielowa, gdzie urządzono pierwszy na trasie punkt kontrolny. Po chwili odpoczynku uczestnicy ruszyli w dalszą rowerową drogę przez Dębno do Hermanowa. W Folwarku Konnym Hermanów - na mecie - przygotowaliśmy dla najmłodszych kilka atrakcji związanych z pracą leśnika, a dla starszych porady o tematyce leśnej. Staraliśmy się odpowiedzieć na każde zadane pytanie, np. doradzić, w jaki sposób najlepiej ochronić auto przed kunami (tak, tak takie pytanie również padło...), ale przede wszystkim, z czego się najbardziej cieszymy, rozdawaliśmy zebrany małe drzewka rodzimych gatunków, aby każdy mógł mieć taką żywą pamiątkę po spotkaniu z nami.

14 czerwca na Rynku w Jarocinie towarzyszyliśmy organizatorom w pikniku ekologicznym. Gospodarzem był Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. W tym dniu uczniowie licznie odwiedzili nasze stoisko, zostawiając stare, bezużyteczne telefony komórkowe - za każdy przyniesiony w tym dniu elektroodpad otrzymywali od nas sadzonkę drzewka. Musimy przyznać, że zainteresowanie było ogromne i przerosło nasze oczekiwania, a świadczyły o tym długie na kilkadziesiąt metrów kolejki ustawiające się po własne drzewko za odpad.

16 czerwca odbyła się kolejna edycja „Zakręco-

Czerwcowe „zielone eventy” z lasami

Piknik ekologiczny na jarocińskim rynku

VIII Rajd Fortuny

Mundurowy Piknik w Radlinie

Festyn rodzinny w Poznaniu

nego Rajdu Rowerowego” RoweLOVE w okolicy Jarocina. Na mecie, placu Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Jarocinie rozdaliśmy kolejne setki sadzonek drzew. Chętnych nie brakowało, co nas osobiście bardzo ucieszyło. Mnóstwo uczestników rajdu zabrało na pamiątkę drzewka, by później móc zasadzić je na własnym ogródku lub w swojej najbliższej okolicy.

16 czerwca w Radlinie uczestniczyliśmy w „Mundurowym Pikniku” Fundacji Ogród Marzeń. Z wielką radością wparliśmy naszym zapleczem technicznym oraz kadrą Koleżanki i Kolegów „mundurowców”. Szczególnie było nam miło gościć na nim wśród VIP-ów - ok. 100 dzieci niepełnosprawnych i zmagających się z różnymi chorobami, zarówno podopiecznych fundacji, jak również najmłodszych z przedszkoli integracyjnych, uczniów szkół integracyjnych, a także Zespołu Szkół Specjalnych w Jarocinie; bo to właśnie z myślą o nich był ten festyn organizowany. Na leśnym stoisku największym zainteresowaniem cieszył się - wśród dzieci płci męskiej - strój drwala i wszystkie akcesoria z nim związane, a dziewczynki wybierały „ładniejszą” formę leśnictwa” i bardziej skupiały się na rozpoznawaniu tropów zwierząt oraz rozmowie o liściach drzew. Tradycyjnie każdy odwiedzający nas gość został zaopatrzony w drzewko. Serdecznie dziękujemy dwóm niesamowicie energicznym wolontariuszkom (policjantce oraz ratownicze) z ZSP nr 2 w Jarocinie - bez Was nie dalibyśmy rady poprowadzić quizów i zabaw. Z wielkim uznaniem dla Fundacji „Ogród Marzeń” za waszą pracę - dziękujemy za zaproszenie.

WoJak, M.D.

MUSIMY PRZYZNAĆ, IŻ OD KWIETNIA ŁĄCZNIE POSADZILIŚMY LUB WYDALIŚMY KILKADZIESIĄT TYSIĘC SADZONEK. TO SPRAWIŁO, ŻE BIEŻĄCY ROK STAŁ SIĘ REKORDOWYM W TEGO TYPU INICJATYWACH NA PRZEŁOMIE OSTATNICH NIE TYLKO 10, ALE ŚMIEM TWIERDZIĆ, ŻE 20 LAT - Z CZEGO OCZYWIŚCIE JESTEŚMY DUMNI I ZA CO DZIĘKUJEMY PAŃSTWU, ŻE TAK LICZNIE CHCIELIŚCIE UCZESTNICZYĆ W PONIŻSZYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH.

*Darzbór
Koordynator akcji - Jakub Wojdecki,
Nadleśnictwo Jarocin*

ZIEŁONE PERŁY WIELKOPOLSKI

Rezerwat „Czeszewski Las”

Realizując w kolejności alfabetycznej cykl opowiadań o rezerwach Wielkopolski, tym razem przedstawiamy fragment naszego podwórka. Przenosimy Państwa w zielone, pełne starorzeczy okolice gmin: Miłosław oraz Zerków. Czeszewski Las to rezerwat, który powstał w 2004 roku przez połączenie dwóch mniejszych rezerwatów: Czeszewo (pow. 27,60 ha) i Lutynia (pow. 45,58 ha) utworzonych w 1959 roku oraz sąsiadujących z nimi drzewostanów i gruntów nieleśnych. Zajmują one łączną powierzchnię 222,62 ha. Ten wyjątkowy teren wchodzi również w obszar o znaczeniu terenoprotownym: Natura 2000 (specjalnej ochrony ptaków w Dolinie Środkowej Warty oraz Lasach Zerkowsko-Czeszewskich).

Celem ochrony rezerwatu jest przede wszystkim zachowanie kompleksu naturalnych lasów i starorzeczy na terenie zalewowym Warty wraz z ich typową dla lasów łęgowych florą i fauną. Zadania te są realizowane poprzez utrzymanie wyjątkowych warunków siedliskowych utrzymywanych przez regularne zalewanie tych powierzchni wodami rzek Warty i Lutyni. Staramy się wspierać

naturę poprzez wybudowany system zastawek kłapowych i szandorowych. Ich zadaniem jest zatrzymywanie wód wezbranych po wiosnie, szczególnie w okresie bujnej wegetacji roślin. Skład runa leśnego jest tutaj bardzo bogaty, występują w nim m.in.: gnieźnik leśny, podkolan biały, kukulka szerokolistna, czyszciec leśny, czartawa pospolita, jeżyca popielica, kostrzewa olbrzymia.

Na terenie rezerwatu wykształciły się trzy główne zespoły leśne: łęg wierzbowy, łęg wiązowo-jesionowy oraz grąd środkowoeuropejski. Zbiorowisko grądu zajmuje powierzchnię ok. 97 ha, gdzie dominują wspaniałe okazy dębów szypułkowych, a wśród nich ponad wiekowe pomniki przyrody.

Wśród najcenniejszych gatunków owadów, jakie spotkamy tutaj, warto wyróżnić: kozioroga dębosza, jelonka rogacza, ciolka matowego, luczniaka, rzemlika kropkowanego oraz kózki Anoplodera sexguttata. Występowanie tych owadów jest ściśle związane z zachowaniem starodrzewia na tym terenie. Rozkładające się drewno stanowi dla nich idealne środowisko. Martwe drewno wpływa

też niewątpliwie na wielkość zagęszczenia na tym terenie populacji dzięcioła średniego (ok. 30 par lęgowych). Uważa się nawet (w przelocie) na 1 m kw. powierzchni), że przypada go tu więcej niż w Białowieży. Ponadto w Czeszewskim Lesie można spotkać również mucholówkę małą, puszczyka, myszofława, bociany czarne oraz orły bieliki.

Do głównych zagrożeń rezerwatu należy obecnie brak regularnych wylewów rzeki Warty przez zbiornik w Jeziorsku, zamieranie dębów i jesionów oraz ekspansja niecierpka drobnokwiatowego.

Jeżeli już Państwo odwiedzicie te malownicze okolice, koniecznie zaplanujcie swoją wycieczkę również do zabytkowego obiektu Ośrodka Edukacji Leśnej „Centrum Zarządzania Łęgami” we wsi Czeszewo. Od strony rezerwatu przeprawicie się promem linowym Nadleśnictwa Jarocin. Serdecznie zapraszamy!

Opr. **WoJak**

Źródła: „Leśne rezerваты przyrody województwa wielkopolskiego” Poznań 2016, www.jarocin.poznan.lasy.gov.pl

Upały dają się we znaki nie tylko ludziom

Wysokie temperatury powietrza są niebezpieczne nie tylko dla zdrowia i życia ludzi. Również zwierzęta domowe, jak i te dziko żyjące, są w te dni narażone na przegrzanie, a nawet udar ciepły.

Poza psami i kotami, które żyją wokół nas, są też ptaki, jeże i inne małe gryzonie, które w okresie upałów nie mają gdzie napić się wody. Dlatego skorzystają one chętnie z wody udostępnionej w płaskich naczyniach, ustawionych w cieniu. Ten drobny gest może przynieść ulgę niejednemu stworzeniu. Dostęp do świeżej wody jest też o tyle ważny, ponieważ w ciepłe dni bardzo szybko namnażają się w niej bakterie.

Jeśli nie chcemy pomagać, to chociaż nie przeszkadzajmy tym, którzy to robią. Na osie-

dlu można wystawić zwykłą miseczkę lub podstawek. Istnieje też możliwość zakupienia profesjonalnego poidelka dla ptaków, które może być ciekawym elementem wystroju ogrodu.

W czasie upałów trzeba też pamiętać o naszych domowych ulubieńcach. Należy ograniczyć wychodzenie na spacer pomiędzy godziną 10.00 a 16.00. Pamiętajmy także, że takie gatunki zwierząt jak: króliki, świnki morskie, chomiki czy papużki w upały nie powinny być wystawiane na balkony i działki „dla zdrowia”.

W gorące dni zapewnimy im cień. Zabójcze dla zwierzęcia może być zarówno wielogodzienne zamknięcie na wystawionym na słońce balkonie, jak i zamknięcie w samochodzie. Już 10-20 minut przegrzania zwierzęcia może skończyć się jego śmiercią. (Is)

PACHNĄ LIPY KWITNĄCE... (CZ. 1)

I nic w tym dziwnego, skoro w kalendarzu lipiec - miesiąc znany z tego, że to teraz przepięknie kwitną powszechnie lubiane u nas lipy. Są wysokimi, dorodnymi drzewami, o gęstej, rozłożystej i harmonijnie zbudowanej koronie. Rosną na terenie umiarkowanej strefy półkuli północnej. Znanych jest około 20 gatunków, ale w Polsce w stanie dzikim rosną tylko dwa gatunki. Wyglądają pięknie, zarówno jako pojedyncze drzewa, jak i posadzone w szpalerach. Stare drzewostany lipowe są dzisiaj rzadkością. Interesujące okazy częściej można spotkać w parkach, alejach, przy drogach, niż w zwartych drzewostanach. Dawniej były drzewami dominującymi w każdej wsi. Obsadzano nimi tereny wokół pałaców, dworów, kościołów, aleje spacerowe i drogi dojazdowe. Taką aleję, o długości 350 m, obsadzoną lipą drobnolistną, można podziwiać w parku Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. Powstała w 1856 r. i jest zaliczana do grupy najpiękniejszych alei parkowych w Polsce.

Lipa z Cielętnik przed 2017 rokiem

Często sadzone były w centralnych punktach miejscowości. Pod ich koronami odbywały się ważne dla całej społeczności narady, prowadzono rozprawy sądowe, miały miejsce obrzędowe spotkania. Widocznie kojący szum liści, a latem aromatyczny zapach miododajnych kwiatów, sprzyjały podejmowaniu rozważnych i mądrych decyzji. Wiele tych drzew poświęconych było ważnym dla danej okolicy osobom czy wydarzeniom. Rosły także na dziedzińcu Państwowego Liceum Pedagogicznego w Krotoszynie, w czasie kiedy byłem jego uczniem. Każdego roku, narastający zapach ich kwiatów zapowiadał nadchodzące wakacje.

Ciekawym rozwiązaniem w założeniach parkowych było wykorzystanie lip do tworzenia tzw. bukieciorów parkowych. Metoda ta polegała na posadzeniu kilku drzew tak blisko siebie, że z czasem zrastały się dolnymi częściami pni i tworzyły całość

830 lat. Ta lipa słynęła również z tego, że przypisywano jej szczególne właściwości lecznicze. Jeszcze w końcu ubiegłego wieku jej kora była tak intensywnie gryziona przez pielgrzymów udających się tym szlakiem do Częstochowy, że zagrażało to życiu drzewa. Powszechnie było wśród nich przekonanie, że skutecznie leczy bóle zębów. Może to dalekie echo wiary pradawnych Słowian, którzy traktowali lipę jako drzewo święte i wierzyli, że ochrania przed burzami i piorunami, a dotknięcie jej pnia uzdrowia. Zachowania takie nie zanikły, mimo ogrodzenia lipy solidnym płotem broniącym do niej dostępu. Niestety sędziwa lipa już nie istnieje. Została powalona przez orkan przechodzący nad tą okolicą na początku października 2017 roku.

Tak sędziwego wieku nie dożyła lipa drobnolistna „Izabela” rosnąca w pobliżu zamku na terenie parku w Gołuchowie. Dolną część jej korony, o średnicy ponad 23 metrów, ogrodnicy poprzez przycinanie formowali w kształcie falbanek kobiecej sukni. Imię otrzymała w 1993 roku, w setną rocznicę powołania Ordynacji Książąt Czartoryskich w Gołuchowie. Księżna Izabella Działyńska była współtwórczynią tego pięknego parku. Rozłożysta lipa została zniszczona przez huragan w czerwcu 2006 roku. Miała wtedy około 170 lat, 32 m wysokości i 524 cm obwodu.

Prawdopodobnie ze zrośnięcia się co najmniej czterech mniejszych drzew powstała potężna lipa drobnolistna „Księżna Anna”. Rośnie na dziedzińcu siedziby Nadleśnictwa w Kliniskach (gm. Goleńców, woj. zachodniopomorskie). Jest rozgałęziona już na wysokości 20 cm nad gruntem, gdzie ma 922 cm obwodu. Nie może jednak być uznana za pojedyncze drzewo, a jego wiek oceniano na około

WACŁAW ADAMIAK
Część druga ukaże się w następnym numerze „Wieści z Lasu”

Jak przeżyć w upalne dni

Drzewo - „jaki jest, każdy widzi”, ale nie każdy wie, że bez niego nie byłoby życia na Ziemi

Fot. fotolia.pl

„Drzewa odgrywają dużą rolę w życiu człowieka, dostarczają m.in. jeden z materiałów budowlanych, jakim jest drewno, a także takie substancje jak żywica lub kauczuk. Drewno wykorzystywane jest również jako materiał opałowy dostarczający energii cieplnej. Jednym z powszechnych zastosowań jest także produkcja papieru. Pewne części niektórych drzew mogą być wykorzystywane w celach spożywczych - przede wszystkim owoce, ale także kora (cynamonowiec), liście (herbata), nasiona (kawa), a nawet kwiaty (goździkowiec). Stosuje się je także w ziołolecznictwie, np. liście brzozy lub orzecha włoskiego, kora wierzby czy kwiaty lipy”. Tyle za Wikipedią. Dodamy jeszcze pewną oczywistość - produkują niezbędny tlen. Parafrazując więc słynną definicję z innej encyklopedii - drzewo „jaki jest, każdy widzi”.

Nie każdy jednak zdaje sobie sprawę z wpływu drzew na ekosystem. I na pogodę. Niedawno w Jarocinie członkowie zespołu ds. rewitalizacji przeprowadzili ciekawy eksperyment, który opisano w mediach społecznościowych na profilu „Zielony Jarocin”.

Otóż wybrali się oni któregoś ranka w upalny dzień do Parku im. mjr. Zbigniewa hr. Ostroroga-Gorzeńskiego i zmierzli w kilku punktach temperaturę. Chcieli sprawdzić, jak drzewa pomagają nam przeżyć upały. Pierwszy pomiar wykonali na wysokości ok. 1,5 m nad betonową kostką na parkingu przy parku. Termometr wskazał 40°C, a tuż nad powierzchnią - 45,7°C. Następnego pomiaru dokonali wśród drzew, obok pomnika druha komendanta. Na wysokości ok. 1,5 m na wyświetlaczu pojawiło się... zaledwie 25,5°C.

Zaleta drzew to nie tylko przyjemny chłód w ich cieniu. Nie tylko obniżają temperaturę. W dobie, gdy zaczyna naprawdę brakować wody, wiele terenów - nie tylko Wielkopolska - pustynnieje, a jakość powietrza staje się coraz gorsza, warto mieć w pobliżu chociaż kilka drzew, bo zatrzymują wody opadowe i oczyszczają powietrze. Dbajcie o nie w swojej okolicy, nie wycinajcie zbyt pochopnie, cierpliwie grabcie opadające jesienią liście, a one odwdzięczą się wam waszym zdrowiem i lepszym samopoczuciem.

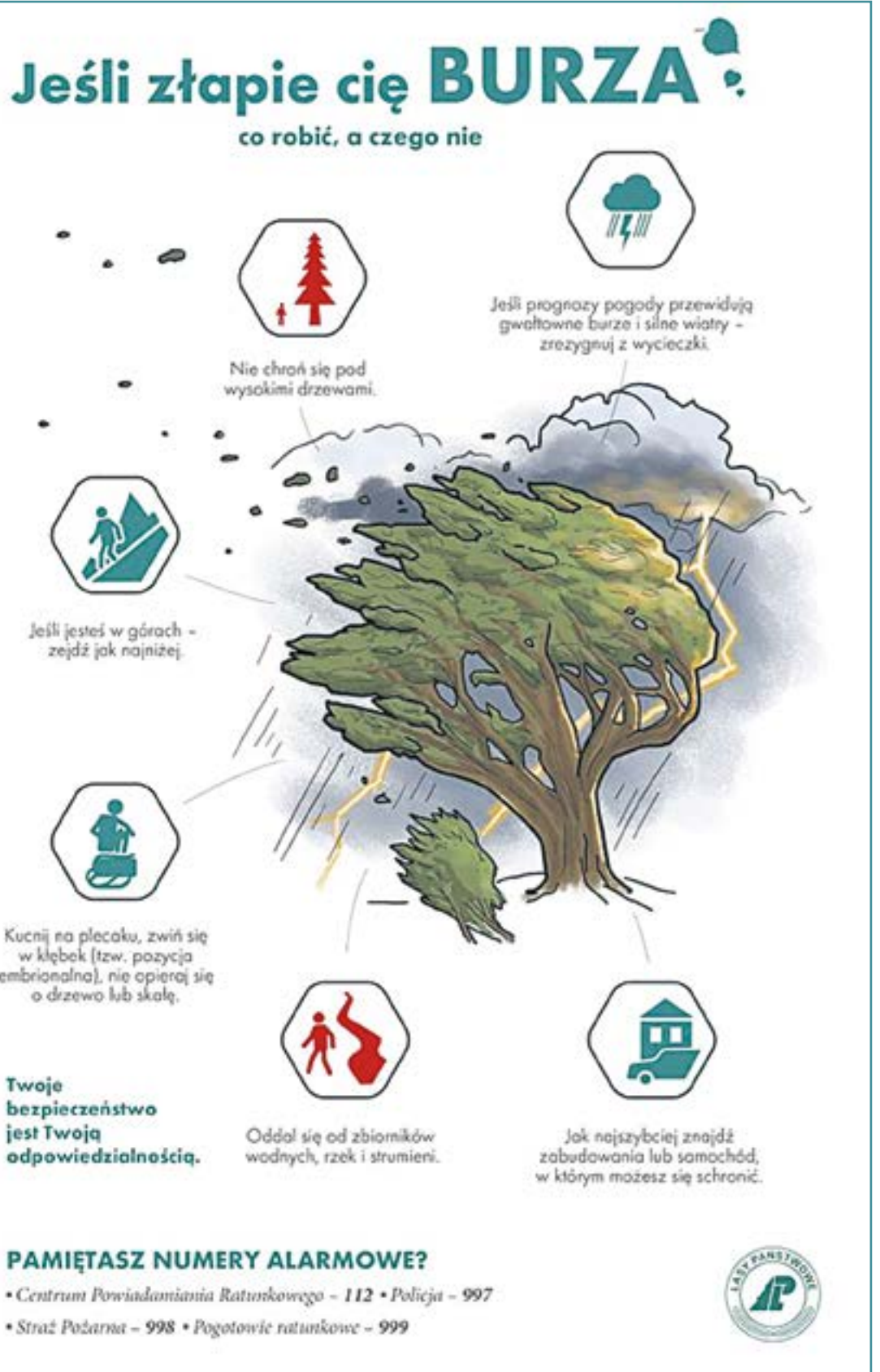
(alg)

czy wiesz, że...

- **NAJSTARSZE** odkryte skamieliny drzew liczą **ok. 385 mln lat**. Nazwano je Eospermatopteris. Potem pojawiły się Archaeopteris. W miarę ich rozprzestrzeniania na Ziemi pojawiły się spore ilości tlenu, co pomogło w kolonizacji planety innym organizmom. W karbonie, dzięki ciepłemu i wilgotnemu klimatowi zaczęły rozwijać się gęste lasy złożone z Lepidodendronów, a u schyłku okresu pojawiły się pierwsze nagonasienne. W okresie trwania ery mezozoiku, podczas drastycznych zmian klimatycznych, najlepiej dostosowały się drzewa iglaste i miłorzęby. Pierwsze drzewa okrytonasienne wyewoluowały w okresie kredy. W trzeciorzędzie drzewa skolonizowały niemal wszystkie lądy, pojawiły się dęby, brzozy, cedry, klony, lipy. W okresie zlodowaceń na terenie dzisiejszej Europy wymarło wiele gatunków drzew, przez co nasza flora jest uboższa niż np. amerykańska, gdzie do dziś funkcjonują najwyższe i najstarsze na świecie okazy.

Jeśli złapie cię BURZA

co robić, a czego nie

- Jeśli prognozy pogody przewidują gwałtowne burze i silne wiatry - zrezygnuj z wycieczki.
- Nie chroń się pod wysokimi drzewami.
- Jeśli jesteś w górach - zjeżdż jak najniżej.
- Kucnij na plecaku, zwinij się w kłębek (tzw. pozycja embryonalna), nie opieraj się o drzewo lub skałę.
- Oddal się od zbiorników wodnych, rzek i strumieni.
- Jak najszybciej znajdź zabudowania lub samochód, w którym możesz się schronić.

Twoje bezpieczeństwo jest Twoją odpowiedzialnością.

PAMIĘTAJ NUMERY ALARMOWE?

- Centrum Powiadomienia Ratunkowego - 112
- Policja - 997
- Straż Pożarna - 998
- Pogotowie ratunkowe - 999

Dąb Bartek

- **NAJWYŻSZYM** drzewem jest obecnie okaz **sekwoi wiecznie zielonej - 115,6 m**, rosnący w Parku Narodowym Redwood, USA. W Polsce to **dagleżja zielona - ok. 57 m** - z Nadleśnictwa Bielsko (na Klimczoku).
- **NAJSTARSZYM** drzewem na świecie jest świerk ze Szwecji - ma **ok. 9 550 lat**, rośnie na wysokości 910 m n.p.m. w Fulufjället w prowincji Dalarna. W Polsce do najstarszych zalicza się **Cis Henrykowski - ok. 1.290 lat** (rośnie przy ścianie szczytowej stodoły w gospodarstwie nr 293 we wsi Henryków Lubański w województwie dolnośląskim), **Dąb Chrobry - ok. 760 lat** (rośnie w pobliżu rezerwatu przyrody Buczyzna Szprotawska w Borach Dolnośląskich w okolicy Piotrowic oraz **Dąb Bartek - ok. 680 lat** (rosnący na terenie nadleśnictwa Zagnańsk, przy drodze wojewódzkiej nr 750 z Zagnańska do Samsonowa, w województwie świętokrzyskim).